

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА

Факультет романо-германської філології

Кафедра теоретичної та прикладної

фонетики англійської мови

Силабус навчальної дисципліни

**МУЛЬТИМОДАЛЬНІ ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ МІТИГАЦІЇ
В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ**

Рівень вищої освіти:	Третій (освітньо-науковий)
Галузь знань:	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки доктор філології
Спеціальність:	B11 Філологія
Освітньо-професійна програма:	«Філологія»
Семестр, рік навчання:	1 семестр, 2 рік
Статус дисципліни	Вибіркова
Обсяг:	3 кредити ЄКТС, 90 годин, з яких: лекцій – 12 години, практичних занять – 12 годин, самостійна робота – 66 годин
Мова викладання:	англійська
День, час, місце:	Відповідно до розкладу
Викладач:	Наталя Олександрівна БІГУНОВА , доктор філологічних наук, завідувач кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови
Контактна інформація:	natalbig@ukr.net
Робоче місце:	Французький бульвар, 24/26, ауд. 115
Консультації:	За затвердженим графіком
Передреквізити:	Знання англійської мови
Постреквізити:	Підготовка здобувачів до самостійної наукової роботи.
Мета навчальної дисципліни:	ознайомити слухачів із курсу з мультимодальними засобами реалізації мітигації в англomовному художньому дискурсі.
Завдання навчальної дисципліни:	• ознайомити здобувачів з категорійно-поняттєвим апаратом мультимодальної лінгвістики та специфікою мультимодального інтерактивного аналізу, що включає аналіз жестів, поведінки, рухів голови, проксеміки, погляду, просторового розміщення об'єктів, способів їх розміщення; • сформулювати розуміння, які саме мовленнєві акти становлять загрозу для «обличчя» комунікантів та потребують мітигації; • надати здобувачам уявлення про мультимодальні засоби

	реалізації мітигації на прикладі мовлення персонажів сучасного англомовного кінодискурсу.
Очікувані результати навчання:	У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: категорійно-поняттєвий апарат мультимодальної лінгвістики; специфіку мультимодального інтерактивного аналізу, що включає аналіз жестів, постави, рухів голови, проксеміки, погляду, просторового розміщення об'єктів, способів їх розміщення; характер взаємодії вербальних, невербальних і паравербальних засобів в сучасному англомовному кінодискурсі; сутність мітигації як комунікативної стратегії негативної ввічливості; - мультимодальні засоби реалізації мітигації у спілкуванні персонажів сучасного англомовного кінодискурсу. вміти: застосувати комплексний підхід до наукового філологічного дослідження; використовувати отримані фундаментальні знання і практичні навички на всіх етапах виконання науково-дослідної роботи, включаючи пошук необхідної інформації, збір емпіричного матеріалу, його аналіз, формулювання теоретичних висновків; використовувати отримані знання у власних наукових дослідженнях.
Зміст навчальної дисципліни:	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 Multimodal linguistics as an innovative branch of present-day linguistics Тема 1. The concept of multimodality. Multimodal approach to natural language communication. Language-related applied research on multimodal communicative processes. Тема 2. Multimodal linguistics: detailing academic historical trajectories. The first truly systematic investigation of non-verbal meaning making. Modern Centres of Multimodal Research. Тема 3. Three information channels: verbal, prosodic and visual. Prosody as a pivotal component of oral discourse. Sentence versus sense group. Gesticulation is the leading component of the visual information channel. Directive, expressive and informative pointing gestures. Тема 4. Multimodality as coexistence of more than one semiotic modes in one context. Image, gaze, facial expression, posture, gestures as resources to produce meaning. The importance of voice parameters (tone, tempo, timbre), spatial and temporal characteristics, tactile parameters in a communicative act. Тема 5. Various types of images, placement of elements on the page, size, positioning of text, colour, font variations as multimodal resources of written speech. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 Multimodal markers of mitigation in modern English film discourse Тема 6. Politeness and mitigation as umbrella categories in pragmatics. The speaker's Positive face and Negative face. Positive politeness strategies. Negative politeness strategies.

	Тема 7. The Concept of mitigation. Mitigation as a politeness strategy to reduce the impacts of criticism, orders or bad news. Contextual factors that affect the type of mitigating devices. Тема 8. Types of mitigation. <i>Bushes</i> as mitigation of the propositional content. <i>Hedges</i> as mitigation at the illocutionary level. <i>Shields</i> as mitigation of the utterance source. Deictic shields, quotational shields and topical shields. Тема 9. Multimodal markers of bushes in modern English film discourse. Multimodal markers of hedges in modern English film discourse. Multimodal markers of shields in modern English film discourse. Тема 10. Mitigation of face-threatening speech acts in modern English film discourse. Multimodal markers of mitigating disagreement, refusal, criticism, bad news, request, advice, promise reproach in modern English film discourse.
Методи навчання:	<i>Словесні:</i> лекції (проблемні, лекції з аналізом конкретних ситуацій), пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій; <i>наочні:</i> ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), метод безпосереднього спостереження, презентація результатів власних досліджень; <i>практичні:</i> підготовка і виступи з доповідями, обговорення доповідей, підготовка презентацій, експериментальні дослідження.
Рекомендована література:	Основна 1. Деде Ю. В. Вербальні та паравербальні засоби реалізації стратегії мітигації в англомовному художньому дискурсі : дис. ... д-ра філос. : спец. 035 «Філологія». Одеса: ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2023. 210 с. 2. Макарук Л.Л. Мультимодальність сучасного англомовного масмедійного комунікативного простору : дис.... д-ра філол. наук: 10.02. 04. Запоріжжя: ЗНУ, 2019. 635 р. 3. Al-Ebadi H., Khashan F. Theoretical Background of Mitigating Techniques and Strategies. <i>Journal of Global Scientific Research</i>. # 10. Kuala Lumpur, 2020. P. 854-863. 4. Arundale R.B. Communicating & relating: constituting face in everyday interacting. New York: Oxford University Press, 2020. 5. Flores-Ferrán N. Linguistic Mitigation in English and Spanish: How Speakers Attenuate Expressions. New York. Routledge, 2020. 6. Geenen J. Introduction: multimodal (inter)action analysis. <i>Multimodal Communication</i>. 12(1): 1-6. De Gruyter, 2023. P. 1-6. 7. Ji Xiyuan. A pragmatic study of mitigating strategies for interpersonal conflicts in unequal power relations. <i>International Journal of Language and Linguistics</i>. # 6(4). Brooklyn: Brooklyn Research and Publishing Institute, 2018. P. 118-126. 8. Kravchenko N., Vylinskyi S., Yudenko O. Deictic Mitigation

VS. Commissive Acts in Political Interview (Based on the Modern European Discourse of Aid to Ukraine). *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Філологічні науки*. vol. 2, # 24, Київ, 2022. P. 193-200.

Додаткова

1. Бігунова Н.О., Ланчуковська Н.В. Мультимодальні засоби створення емоційності персонажного мовлення (на матеріалі сучасного англomовного кінодискурсу). *Сучасні виклики та інноваційні стратегії у розвитку багатомовної та полікультурної компетенції*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. МГУ, Одеса, 28-29 листопада 2024 року. С. 20-25.
2. Бігунова Н.О., Савілова Л.В. Про мультимодальний дискурс-аналіз. *Виклики сучасної науки: міждисциплінарний погляд через призму іноземних мов*: матеріали X Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (29 листопада 2024 року). ОНУ імені І.І. Мечникова. С. 11-13.
3. Bezemer J., Kress G. *Multimodality. Learning and Communication. A Social Semiotic Frame*. London : Routledge, 2015. 170 p.
4. Caffi C. Mitigation. *Pragmatics of speech actions*. M. Sbisà and K. Turner (Eds.), Berlin/Boston: De Gruyter Mouton, 2013. P. 257-285.
5. Jewitt C. *The Routledge Handbook of Multimodal Analysis*. Abingdon, Oxon; Milton Park, Oxfordshire : Routledge, 2014. 544 p.
6. O'Halloran K. L. *Multimodal Studies: Exploring Issues and Domains* (Routledge Studies in Multimodality). 1st Edition. 2014. P. 1–41.
7. Qianbo L.I. Mitigating mechanism of discourse markers. *Canadian Social Science*. # 12(12), 2016. P. 74-78.
8. Schneider S. Mitigation. *Interpersonal Pragmatics* / Locher, M.A., Graham, S.L. (Eds.), Berlin: De Gruyter, 2010. P. 253-269.
9. Street B. V., Pahl K., Rowsell J. Multimodality and New Literacy Studies. *The Routledge Handbook of Multimodal Analysis* / ed. by C. Jewitt. Abingdon, Oxon. Oxfordshire: Routledge, 2014. P. 227–237.
10. Tang J. Pragmatic Functions of Hedges and Politeness Principles. *International Journal of Applied Linguistics & English Literature*. # 2(4). Canberra: Australian International Academic Centre, 2013. P. 155-160.
11. Van Leeuwen T. Multimodality. *The Handbook of Discourse Analysis* / ed. by Tannen D., Hamilton E. H., Schiffrin D. Wiley Blackwell, 2015. Vol. 2. P. 447–465.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. British Council. <https://www.britishcouncil.org/>
2. Proz.com. Інтернет-спільнота та робочий простір для

	професіоналів, що працюють з мовами. URL: https://www.proz.com/. 3. Netflix.com. https://www.netflix.com/watch/81257205?trackId=155573560
Оцінювання:	Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання доповідей, презентацій, в т.ч. результатів власних досліджень. Підсумковий контроль: формою підсумкового контролю в рамках навчальної дисципліни є залік.
ПОЛІТИКА КУРСУ: <i>Відвідування занять</i> <i>Регуляція пропусків</i>	Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови навчання регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І.Мечникова» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozhennya/polozh-org-osvit-process_2022.pdf).
<i>Дедлайни та перескладання</i>	Слід дотримуватися запропонованих у розкладі термінів складання сесії; перескладання відбувається відповідно до «Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти ОНУ імені І.І. Мечникова» (http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozhennya/polozh-org-kontrol_2022.pdf)
<i>Політика академічної доброчесності</i>	Регламентується «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/polozhennya-antiplagiat-2021.pdf)
<i>Використання електронних пристроїв на занятті</i>	Під час занять не дозволяється користуватися мобільними телефонами, які попередньо мають бути переведені у беззвучний режим. Електронні пристрої використовуються лише за наявності відповідної вимоги в навчальному завданні.
<i>Комунікація</i>	Всі робочі оголошення або надсилаються через чат академгрупи у Telegram або розміщуються в Google Class. Аспіранти мають регулярно перевіряти повідомлення і вчасно на них реагувати.